

Právna úprava hlásenia pobytu v Slovenskej republike

Anotácia: Článok sa zaoberá riešením problematiky trvalého pobytu a prechodného pobytu občanov Slovenskej republiky s poukazom na register obyvateľov Slovenskej republiky a do istej miery podmienkami a postupom pri vydávaní občianskych preukazov a vedenia ich evidencie. Cieľom je poukázať na platnú legislatívu v Slovenskej republike v danej oblasti, ako i na uplatňovanie platnej právnej normy v praxi s návrhom riešenia aplikačných nedostatkov.

Kľúčové slová: hlásenie pobytu občanov, trvalý pobyt, prechodný pobyt, register obyvateľov, občiansky preukaz, evidencie.

Zmeny spoločenského života, vstup Slovenskej republiky do Európskej únie, vytvorenie schengenského priestoru, ktorého členom je aj Slovenská republika, ako i mnoho ďalších faktorov ovplyvnilo pohyb osôb, odchod občanov Slovenskej republiky do zahraničia, a to, či už za účelom štúdia, zamestnania, uzatvorenia manželstva, alebo z iného dôvodu. Na druhej strane na území Slovenskej republiky sa zdržujú i cudzinci, ktorí uzatvorili manželský zväzok so slovenským štátnym občanom, nadobudli štátne občianstvo Slovenskej republiky, majú založené rôzne obchodné spoločnosti. S uvedeným úzko súvisí problematika úpravy prechodného pobytu a trvalého pobytu občanov na území Slovenskej republiky, na ktorú nadväzuje i vydávanie občianskych preukazov.

Hlásenie miesta pobytu občanov v platnom práve Slovenskej republiky

Hlásenie pobytu občanov Slovenskej republiky a register obyvateľov Slovenskej republiky je upravený v samostatnej všeobecne záväznej právnej norme, ktorá upravuje práva a povinnosti občanov Slovenskej republiky pri hlásení ich pobytu, ako aj práva a povinnosti obcí pri vedení evidencie pobytu občanov, zriadenie registra obyvateľov Slovenskej republiky, úlohy štátnych orgánov a obcí týkajúce sa vedenia registra a poskytovania údajov z evidencie pobytu občanov a z registra.¹ Občan hlási miesto, začiatok a skončenie pobytu v obci, v hlavnom meste Slovenskej republiky v Bratislave a v meste Košice hlási pobyt mestskej časti a vo vojenskom úrade príslušnému úradu. Táto právna norma rozlišuje dva druhy pobytov, a to trvalý pobyt a prechodný pobyt. Pod pojmom trvalý pobyt rozumieme pobyt občana v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan môže mať v konkrétnom čase iba jeden trvalý pobyt, a to iba v budove alebo jej časti, ktorej bolo pridelené súpisné číslo alebo súpisné a orientačné číslo a je určená na bývanie, ubytovanie alebo na individuálnu rekreáciu, pokiaľ nie je zákonom ustanovené inak. Prihlásenie občana na trvalý pobyt má evidenčný charakter. Povinnosťou každého občana je prihlásiť sa na trvalý pobyt, pokiaľ sa nezdržiava trvalo v zahraničí. Pri hlásení trvalého pobytu je povinný predložiť platný občiansky preukaz, doklad o vlastníctve alebo spoluvlastníctve budovy alebo jej časti vydaný v zmysle katastrálneho zákona, ktorý nesmie byť starší ako tri mesiace, ďalej predkladá písomné potvrdenie o súhlase s prihlásením občana na trvalý pobyt s overeným podpisom vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti a nájomcu, v prípade, ak je budova alebo jej časť v nájme. Potvrdenie sa nevyžaduje, ak ide o prihlásenie vlastníka alebo spoluvlastníka a v ďalších zákonom taxatívne vymedzených prípadoch. Vlastník alebo spoluvlastník nehnuteľnosti alebo nájomca potvrdzuje súhlas s prihlásením občana na trvalý pobyt svojím podpisom na prihlasovacom lístku pred zamestnancom ohlasovne. Aké údaje je občan pri hlásení pobytu povinný uviesť pri vyplnení prihlasovacieho

---

¹ Zákon NR SR č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

listka na trvalý pobyt, ktorý podpisuje, je taxatívne určené. Ak sa občan nemôže prihlásiť na trvalý pobyt podľa § 3 alebo 4 platného zákona o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky, prihlási sa na trvalý pobyt v ohlasovni v mieste, kde sa zdržiava.²

Takisto pri ohlásení skončenia trvalého pobytu je povinný vyplniť a podpísať odhlasovací listok z trvalého pobytu, ak sa pripravuje na vycestovanie do zahraničia s cieľom trvalo žiť v zahraničí. V praxi obec, ktorá je poverená vedením matriky, oznamuje ohlasovniám, ktoré sú príslušné podľa miesta trvalého pobytu, narodenie dieťaťa, uzatvorenie manželstva, úmrtie a zmenu mena alebo priezviska občana.

O prechodný pobyt pôjde v prípadoch, ak sa občan dočasne zdržiava mimo miesta trvalého pobytu viac ako 90 dní. Pod prechodným pobytom rozumieme i pobyt občana, ktorý trvalo žije v zahraničí, a tento pobyt má trvať na území Slovenskej republiky viac ako 90 dní. Občan má povinnosť hlásiť ohlasovni v mieste prechodného pobytu do desiatich dní od ubytovania začiatok, miesto a predpokladanú dobu prechodného pobytu, a to na prihlasovacom listku na prechodný pobyt, ktorý je povinný vyplniť a podpísať. Prechodný pobyt môže trvať najdlhšie päť rokov. V prípade, ak trvá dlhšie, je občan povinný hlásiť prechodný pobyt znova. Ak dôjde ku skončeniu prechodného pobytu pred uplynutím stanovenej lehoty, je povinný túto skutočnosť ohlásiť.

Občan, ktorý sa pripravuje na vycestovanie do zahraničia na dobu dlhšiu ako 90 dní a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, musí túto skutočnosť pred vycestovaním ohlásiť ohlasovni v mieste trvalého pobytu. V ohlásení je potrebné uviesť štát, miesto pobytu a predpokladanú dobu pobytu v zahraničí.

Ohlasovňa je povinná zaznamenať do registra údaje o hlásení pobytu alebo je povinná doručiť údaje o hlásení pobytu príslušnému obvodnému úradu, ktorý ich zaznamená do registra. V evidencii pobytu občanov okrem iných údajov ohlasovňa vedie aj údaje, ako je okres pobytu, obec pobytu, ulica, súpisné číslo a orientačné číslo domu, druh pobytu, dobu prechodného pobytu.

Samotný register je časťou štátneho informačného systému a je aj zdrojom platných údajov o obyvateľoch Slovenskej republiky, a to jednak pre štátne orgány, ako aj pre orgány územnej samosprávy, iné právnické osoby alebo fyzické osoby. Ide o centrálnu evidenciu obyvateľov Slovenskej republiky. Register o občanoch s trvalým pobytom obsahuje okrem osobných údajov i administratívne údaje o osobe, ako príklad uvádzam číslo a sériu občianskeho preukazu.

Ohlasovňa v registri eviduje údaje o určení, zmene názvu alebo zrušení ulice, alebo o určení, zmene alebo zrušení čísla stavby a iné údaje uvádzané v platnej právnej norme.³

Útvár Policajného zboru Slovenskej republiky eviduje do registra údaje o pobyte cudzincov a azylantov na území Slovenskej republiky, ako aj ďalšie údaje súvisiace s jeho činnosťou, pokiaľ sú predmetom evidencie v registri. Obvodné úrady evidujú v registri údaje od štátnych orgánov a ohlasovní, pokiaľ tieto nemajú zabezpečený vstup do registra a tieto údaje majú byť evidované v registri. Obvodné úrady evidujú v registri aj údaje súvisiace s ich činnosťou, pokiaľ sú predmetom evidencie v registri. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky eviduje v registri napríklad údaje súvisiace s činnosťou osobitnej matriky, ale i ďalšie skutočnosti. Taktiež riadi výkon štátnej správy na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov a registra. Samotná činnosť obcí, mestských častí miest Bratislava a Košice na tomto úseku je preneseným výkonom štátnej správy. Na postup štátnych orgánov, obcí, iných právnických osôb a fyzických osôb a na ich úkony vykonávané na tomto úseku sa nevzťahuje správny poriadok.

² Bližšie § 3 a 4 zák. č. 253/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

³ Bližšie § 18 zák. č. 253/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Zákonom č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov došlo k zmene zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, kde v taxatívne uvedených prípadoch úlohy obvodných úradov plnia do 30. júna 2008 okresné riaditeľstvá Policajného zboru. Touto právnou úpravou bola posunutá i účinnosť prechodu práv a povinností z finančných, majetkových a iných vzťahov, ktoré vznikli v pôsobnosti útvarov Policajného zboru na úseku hlásenia pobytu občanov a vedenia evidencie pobytu občanov na obvodné úrady v sídle kraja, v ktorých územnom obvode majú útvary Policajného zboru sídlo na deň 1. júl 2008.

Príslušné útvary Policajného zboru majú naďalej kartotéku, ktorú viedli do 1. 7. 2006, nové doklady však od tohto obdobia už nezakladajú. Všetky krajské mestá, mestské časti v Bratislave, niektoré mestské časti v Košiciach, ich zamestnanci na tomto úseku absolvovali začiatkom roka 2007 školenie k agende na tomto úseku. Z mesta Košíc to boli zamestnanci mestskej časti Košice-Staré mesto, Košice-Juh, Košice-Západ a Košice-Šaca, ktoré vedú agendu matriky. Asi od mesiaca apríl 2007 sa pripojili na centrálny register obyvateľov Slovenskej republiky. Ostatné mestské časti, ktoré nie sú napojené na centrálny register obyvateľov, tak ako aj malé obce posielajú naďalej hlásenia na pobyt na príslušný útvar Policajného zboru. Napojené na register boli iba tie mestá, ktoré spravujú agendu matriky. Teda nie všetky obce prešli na nový centrálny register obyvateľov Slovenskej republiky.

Súhlasím s názorom, ktorý zastávajú niektorí zamestnanci poverení vedením agendy týkajúcej sa hlásenia pobytu občanov Slovenskej republiky, že inštitút prechodného pobytu by bolo vhodné z platnej právnej úpravy vypustiť, pretože nie je potrebný. Pri prechodnom pobyte sa hlásia údaje ako pri trvalom pobyte. Rozdiel je v tom, že prechodný pobyt je na dobu od troch mesiacov do piatich rokov. Prechodný pobyt v minulosti slúžil na účely monitorovania osôb štátu. Ako je už uvedené v tomto článku, občan, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a pripravuje sa na vycestovanie do zahraničia na dobu dlhšiu ako 90 dní, pred vycestovaním ohlasuje ohlasovní, kde sa bude zdržiavať. V prípade, ak sa pripravuje vycestovať do zahraničia a trvalo tam žiť, je povinný pred vycestovaním ohlásiť skončenie trvalého pobytu a uviesť v ohlásení štát a miesto pobytu, kam sa chystá vycestovať. Môj názor utvrdzuje i skutočnosť, že v praxi sa vyskytuje mnoho prípadov, keď sa občania Slovenskej republiky zdržujú na jej území na inom mieste ako v mieste trvalého pobytu, a to bez prihlásenia sa k prechodnému pobytu.

Inštitút prechodného pobytu považujem za nepotrebný aj vzhľadom na väzbu medzi Slovenskou republikou a Európskou úniou, ktorej je Slovenská republika členským štátom. Vývoj bezpečnostných systémov vo svete umožňuje prístup k registrom centrálnych orgánov, Schengenskému informačnému systému, Interpolu, Europolu a k iným. Nový európsky družicový navigačný systém GALILEO, ktorý má byť spustený do prevádzky v roku 2009, dokáže využívať najmodernejšie technológie na určovanie polohy a času. Monitorovanie osôb dnes už nie je problémom. Vzhľadom na udalosti z 11. septembra 2001 bola sústredená pozornosť okrem iného i na biometrickú metódu rozpoznávania tváre.

Zákonom č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov sa oproti predošlej právnej úprave rozšírili podmienky riešenia trvalého pobytu. Taxatívne sú stanovené údaje, ktoré sa evidujú. Dôležitou zmenou je i skutočnosť, že činnosť obcí, mestských častí mesta Bratislava a Košice na úseku hlásenia pobytu občanov a registra je preneseným výkonom štátnej správy.

V praxi niektoré mestá či mestské časti, ktoré sú napojené na centrálny register obyvateľov, vedú údaje ešte aj v starom programe, pretože ho považujú za dobre prepracovaný a centrálny register obyvateľov neobsahuje všetky takéto údaje. Bolo by vhodné zvážiť doplnenie centrálného registra obyvateľov o tieto údaje, a tak by nebolo potrebné duplicitné vedenie.

S problematikou hlásenia pobytu súvisí aj prihlasovanie na trvalý pobyt, pokiaľ ide o výstavbu nového rodinného domu. V takomto prípade je potrebné, aby bolo vydané príslušným stavebným úradom kolaudačné rozhodnutie (ide o dokončenú stavbu, ktorá si vyžadovala stavebné povolenie a možno ju užívať len na základe kolaudačného rozhodnutia), ďalej napríklad v Bratislave, v Košiciach na príslušnej mestskej časti oddelenie výstavby, inde obec vydáva rozhodnutie o udelení súpisného a orientačného čísla novostavbe. Toto rozhodnutie sa vydáva v zmysle platného zákona o obecnom zriadení. Na základe týchto podkladov sa na návrh vykoná vklad do príslušného katastra nehnuteľností. Po vklade na príslušnom katastrálnom úrade a obdržaní listu vlastníctva nie staršieho ako tri mesiace sa občan prihlási na trvalý pobyt. V praxi sa vyskytujú prípady, keď stavebník po dokončení stavby, ktorú už riadne užíva, nepodá návrh na začatie kolaudačného konania a jeho trvalý pobyt je stále v mieste, kde ho mal naposledy. Tento problém by bolo vhodné riešiť úpravou zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku zavedením inštitútu stavebnej polície, ktorá by preverovala takéto skutočnosti, čím by na jednej strane bol upresnený trvalý pobyt stavebníka a osôb žijúcich s ním v spoločnej domácnosti v neskolaudovanej stavbe, na strane druhej by nedochádzalo k daňovým únikom, pokiaľ ide o daň z nehnuteľností alebo k neuhradeniu rôznych poplatkov (odpad). Zavedením inštitútu stavebnej polície by bolo vhodné, ak by stavebná polícia mohla disponovať mechanizmom kontroly stavebných prác, čím by sa zamedzilo vzniku nelegálnych stavieb. Pri zavedení povinnej žiadosti o predĺženie stavebného povolenia by bola oprávnená kontrolovať, či je stavba už užívaná osobami, alebo nie. Ak by sa zistilo, že stavba je užívaná, mala by ohlasovaciu povinnosť, nahlásiť túto skutočnosť príslušnému stavebnému úradu. Po kolaudácii stavby by mala oprávnenie kontrolovať, či sú osoby prihlásené na trvalý pobyt, alebo nie. Ak nie, tak by bola oprávnená ukladať sankcie v blokovaní konaní.

S hlásením pobytu súvisí aj vydávanie občianskych preukazov. *Zákonom č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov* v znení neskorších predpisov sú upravené podmienky a postup pri vydávaní občianskych preukazov a vedenie ich evidencie. Pod pojmom občiansky preukaz rozumieme verejnú listinu, ktorou občan Slovenskej republiky preukazuje nielen svoju totožnosť, ale i štátne občianstvo Slovenskej republiky. Občiansky preukaz má vydávať podľa spomínanej právnej úpravy obvodný úrad v územnom obvode, v ktorom má občan trvalý pobyt. Žiadosť o jeho vydanie sa má podávať príslušnému úradu osobne. Občan je povinný sa podrobiť nasnímaniu podoby svojej tváre a podpisu na príslušnom úrade a je povinný si občiansky preukaz prevziať najneskôr do 90 dní od podania žiadosti oproti podpisu. Prvý občiansky preukaz sa občanovi vydá pri dovŕšení pätnásteho roku veku, ďalej v prípadoch po nadobudnutí štátneho občianstva Slovenskej republiky, ak nemal ešte vydaný občiansky preukaz. Prvý občiansky preukaz sa občanovi vydá aj vtedy, ak sa prihlási na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a ešte nemal vydaný občiansky preukaz. Nový občiansky preukaz, ktorý je vydaný po prvom občianskom preukaze, sa vydá držiteľovi napríklad po zmene názvu obce, ulice alebo jej číslovania. Nový občiansky preukaz sa vydá i občanovi po prihlásení sa na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Na vydanie občianskeho preukazu je občan povinný okrem požadovaných písomností predložiť i potvrdenie o hlásení trvalého pobytu, ktoré vydáva ohlasovňa. Ak dôvodom na vydanie nového občianskeho preukazu je zmena trvalého pobytu občana, ktorý sa opätovne prihlási na trvalý pobyt na našom území, tak občan je povinný predložiť aj doklad o tejto zmene alebo doklad potvrdzujúci nový údaj. V prípade ukončenia trvalého pobytu občana na území Slovenskej republiky sa občiansky preukaz stáva neplatným a jeho držiteľ je povinný ho neodkladne odovzdať príslušnému úradu. Povinnosťou občana je požiadať o vydanie občianskeho preukazu najneskôr do 30 dní po prihlásení sa na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Evidenciu občianskych preukazov a ich čistopisov vedie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a príslušné úrady v zmysle už uvedenej právnej normy.

Z dikcie ustanovenia § 18 zákona č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva, že do 1. júla 2008 občianske preukazy majú vydávať útvary Policajného zboru príslušné podľa miesta trvalého pobytu občana. Od 1. júla 2008 majú krajské riaditeľstvá Policajného zboru a okresné riaditeľstvá Policajného zboru v okresoch odovzdať evidencie zo svojej pôsobnosti do pôsobnosti obvodných úradov, ako i dokumentáciu súvisiacu s presúvanými pôsobnosťami.

V súvislosti s uvedeným treba poukázať na ďalšie právne úpravy, a to na zákon č. 441/2001 Z. z. o presune niektorých pôsobností z Policajného zboru na okresné úrady a na krajské úrady v znení neskorších predpisov, ako aj na skutočnosť, že dňom 1. 10. 2007 zanikli krajské úrady na území Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 254/2007 Z. z. o zrušení krajských úradov a o zmene a doplnení zákona č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 263/2006 Z. z. Touto právnou úpravou prešla pôsobnosť krajských úradov na obvodné úrady a ministerstvá podľa osobitných predpisov. Zákonom č. 335/2007 Z. z. sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zrušením krajských úradov. Z uvedeného je zrejmé, že v čase uzákonenia konkrétnej právnej normy, ktorej časť mala nadobudnúť účinnosť v budúcnosti, sa nepredpokladala zmena určitých spoločenských vzťahov upravených v inej – novej právnej norme.

Zákonom č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov došlo k vypusteniu § 18 zákona č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 693/2006 Z. z. a vydávanie občianskych preukazov ostalo v pôsobnosti Policajného zboru, nedošlo a nedôjde k presunu evidencií na obvodné úrady. Už citovanou právnou normou došlo k zmene i v § 5 ods. 1 zákona č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 693/2006 Z. z., čo znamená, že občiansky preukaz vydáva okresné riaditeľstvo Policajného zboru v územnom obvode, v ktorom má občan trvalý pobyt, a nie obvodný úrad.

Z poznatkov zachytených v tejto práci vyplýva, že samotný proces legislatívy je v tejto oblasti neustále vo vývoji a určite nepôjde o poslednú platnú zákonnú úpravu riešenia týchto spoločenských právnych vzťahov.

Literatúra

TALLO, A. *Moderné technológie ochrany osôb a majetku*. Bratislava : Tlačiareň MV SR, 2006. ISBN 80-8054-387-9.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 441/2001 Z. z. o presune niektorých kompetencií z Policajného zboru na okresné úrady a na krajské úrady.

Zákon č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 254/2007 Z. z. o zrušení krajských úradov a o zmene a doplnení zákona č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 263/2006 Z. z.

Zákon č. 335/2007 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zrušením krajských úradov.

Zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Key words: report on the stay of citizens, permanent stay, temporary stay, citizens' register, identification card, evidence.

Summary

The article deals with valid legislation with regards to reporting the Slovak citizens' stay and registry of citizens on the basis of valid legislation on identification cards. It presents the application and enforcement of law in practice with a proposal to eliminate a temporary stay. The author points out the relation to a building order when dealing with the issue of citizens' stay as well as competencies of authorities to which were, will be and have been granted these areas into their sphere of activity.

pplk. JUDr. Mária Hulanová
vyšetrovateľ
ÚJaKP OR PZ v Košiciach
e-mail: MHulanova@azet.sk

Recenzent: kpt. JUDr. Peter Potásch, PhD.